TANTÁRGYI TEMATIKA

A szellemi tulajdon híres perei

2026/2027. tanév 1. félév

Tantárgy neve: A szellemi tulajdon híres perei	**Tantárgy Neptun-kódja:** Nappali: MEAJPJTSVN03Ő Levelező: MEAJPJTSVL03Ő Diplomás levelező: **Tárgyfelelős intézet:** Civilisztikai Tudományok Intézete
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Udvarhelyiné Dr. Sápi Edit Nappali: Levelező/Diplomás levelező:	
Közreműködő oktató(k): -	
Javasolt félév: őszi	**Előfeltétel:** -
Óraszám/hét: Nappali: 2/hét Levelező/Diplomás levelező: 9/félév	**Számonkérés módja:** beszámoló
Kreditpont: Nappali/Levelező: 3 Diplomás levelező: 3	**Munkarend:** nappali és levelező

Tantárgy feladata és célja:

A tantárgy a szellemi alkotásokkal kapcsolatos gyakorlati kérdésekkel foglalkozik. Az elméleti, rendszertani bevezető után a leghíresebb hazai és nemzetközi vonatkozású szerzői jogi és iparjogvédelmi esetek kerülnek részletesen ismertetésre. A kurzuson esetfeldolgozó jelleggel ismerik meg a hallgatók a szerzői jog és iparjogvédelem legfontosabb, alapvető szabályait és a szabályok gyakorlati érvényesülését. Minden egyes releváns témakört a fontosabb jogeseteken keresztül mutatunk be. Az óra anyaga nem csupán a magyar és az európai szerzői és iparjogvédelmi szabályokba enged bepillantást, hanem esetenként a tengerentúli, valamint ázsiai mintákra is. Mindezzel az órán rávilágítunk arra is, hogy melyek a leglényegesebb eltérések a hazai és a külföldi rendszerek és szabályanyag között.
A kurzus első felében a szerzői jogi keretrendszerbe illeszkedő különböző művészeti ágak és műtípusok jogi védelméről esik szó az elmélet és a joggyakorlat bemutatásával. A kapcsolódó joggyakorlat keretében a hazai, külföldi és EUB bírósági döntések is helyet kapnak, valamint a hazai Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei is bemutatásra kerülnek.
A tantárgy keretében foglalkozunk az irodalmi alkotások, zeneművek, színpadi művek, filmalkotások, képzőművészeti művek, jelmezek és díszletek, fotóművészeti alkotások, valamint táncművészeti alkotások szerzői jogi kérdéseivel, leghíresebb eseteivel, folyamatosan utalva az aktuális technológiai kihívásokra.
A félév második felében a hangsúly átkerül az iparjogvédelem rendszerére: a védjegyek, földrajzi árujelzők, szabadalmak és dizájn jogi védelmének alapjaival és legérdekesebb eseteivel foglalkozunk.
Bár a technológia és az MI kihívásai majdnem minden témakörnél felmerülnek és bemutatása kerülnek, az utolsó órán a félév során elhangzottakat összefoglaljuk, rendszerbe helyezzük és külön hangsúlyt fektetünk az AI-jal megjelenő tendenciákra.

Fejlesztendő kompetenciák:
tudása: T1, T2, T3

képességei: K1, K3, K4

attitűd: A1, A3, A6, A7, A8
autonómiája és felelőssége: F1, F2, F4

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:

1. A szellemi alkotások jogának általános áttekintése, a terület logikájának bemutatása. Az innováció és a digitalizáció hatása a szellemi alkotások jogára.
2. A szerzői jog és az iparjogvédelem tárgyköre – védett érdekességek és „csodabogarak”.
3. A szerzőség alapvető kérdései. Ki a szerző? Lehet-e szerző a mesterséges intelligencia? A szerzői jog más jogosultjai: az előadóművészek, sajtókiadók, filmelőállítók jogai
4. A plágium szerzői jogi megítélése különböző műtípusok esetén: irodalmi, zenés, filmes plágiumok híres esetei
5. A szerző személyhez fűződő jogai: jogesetek a színházi, képzőművészeti és filmes szerzői jogból
6. A szerzői jogi kivételek és korlátozások: mémek, paródia, pastiche és védelmi idő kérdései
7. A szerzői művek jogszerű felhasználása. A nyilvánossághoz közvetítés, átdolgozás, kiállítás aktuális esetei.
8. Szellemi tulajdon és merchandising. A karakterek védelme.
9. A védjegyoltalom lényege és határai. Perek a védjegybitorlás és a jellegbitorlás határán. Az ékszerek védelme.
10. A szabadalmi oltalom keletkezése és bitorlásával összefüggő perek tanulságai
11. A dizájn jogi védelme, mint feltörekvő IP
12. A divatcikkek jogi védelme. Hatékony-e a szellemi tulajdon a divatiparban? Az upcycling jelensége
13. Az üzleti titok és a know-how. A titkos receptek jogi védelmének lehetőségei
14. A témakör összefoglalása, friss MI tendenciák bemutatása

Előadás

Nappali tagozat:
kedd 16:00-17:30 A/6. XIX. előadó

Előadás ideje:

Levelező/Diplomás levelező tagozat:
2026.X.03. (szombat) - 8:30-12:40-ig - online;
2026.11.20. (péntek) 16:00-19:20-ig - online

Félévközi számonkérés módja és értékelése:
Az órán a részvétel kötelező, ahonnan legfeljebb két alkalommal lehet hiányozni, az óra elején az oktató ellenőrzi a hallgatók jelenlétét.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:
A tantárgy értékelése háromfokozatú (nem felelt meg, megfelelt, kiválóan megfelelt) minősítéssel történik.
A tantárgy teljesítése két módon lehetséges.

- A teljesítés egyik módja egy írásbeli vizsgadolgozat, amelyet a vizsgaidőszak folyamán, a Neptunban meghirdetett időpontok valamelyikén (feljelentkezés szükséges) lehet megírni, személyesen az egyetemen. A teszt egyrészt lexikális tudásra vonatkozó kérdéseket is tartalmaz, másrészt pedig egy komplex jogeset megoldását. A levelezős hallgatók esetében a számonkérés online módon, az e-learning rendszerben történik, tekintettel arra, hogy ezen a képzésen az óratartás is online.
- A teljesítés másik módja poszterkészítés: a feladathoz 2 db, hazai vagy külföldi, a hallgató által felkutatott és elemzett jogesetről kell posztert készíteni. A feladat csak akkor fogadható el, ha a kutatáshoz használt forrásokat a hallgató a poszteren feltünteti és azok ellenőrizhetőek, visszakereshetőek. A posztert elektronikusan kell elküldeni az oktatónak 2027. január 10-ig.

Felhívjuk a figyelmet, hogy **a feladat nem kerül elfogadásra** olyan esetben, ha a hallgatók teljesen azonos, egymástól átvett választ adnak a kérdésekre, valamint külső forrásból teljes egyezőség mellett átmásolásra kerül a szöveg! **Amennyiben a hallgató bármelyik feladatot úgy adja le, hogy az mesterséges intelligencia által generált, nem pedig saját munkája, a tantárgy érdemjegye „nem felelt meg”.**
A tantárgy kiválóan megfelelt érdemjeggyel történő teljesítése esetén az A tantárgy **kiválóan megfelelt**

érdemjeggyel történő teljesítése esetén az ÁJK joghallgatói a Polgári jog I. tantárgy II. tételsor 21-24 és 27. tételei alól mentesülnek. A 25. és 26. tételek, valamint a szerzői jogra és iparjogvédelemre vonatkozó alapfogalmak alól a hallgató nem mentesül!

Kötelező irodalom:

1. Az előadáson elhangzottak
2. Sápi Edit: Szellemi alkotások joga – esetközpontúan. Miskolc, 2025. https://jogikar.uni-miskolc.hu/files/35038/SZELLEMI%20ALKOT%C3%81SOK%20JOGA%20-%20ESETK%C3%96ZPONT%C3%9AAN.pdf
3. Legeza Dénes (szerk.): Iparjogvédelem. SZTNH, Budapest, 2020. https://www.sztnh.gov.hu/kezdooldal/hirek/kiadvanyok/bevezetes-az-iparjogvedelembe
4. Legeza Dénes (szerk.): Bevezetés az iparjogvédelembe. SZTNH, Budapest, 2020. https://www.sztnh.gov.hu/kezdooldal/hirek/kiadvanyok/bevezetes-az-iparjogvedelembe
5. Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 19 (129.) évfolyam 5. szám https://www.sztnh.gov.hu/sw/static/file/202410-szemle.pdf

Ajánlott irodalom:

1. Stokes, Simon: Art and Copyright, Hart Publishing, Oxford and Portland, Oregon, 2012.
2. Sápi Edit: A színpadi művek szerzői joga. Patrocinium Kiadó, Budapest, 2019. http://patrocinium.hu/termek/a-szinpadi-muvek-szerzoi-joga/
3. POGÁCSÁS Anett: „Védelmi idő a szerzői jogban" in JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Szerzői jog és iparjogvédelem rovat, rovatszerkesztő: GRAD-GYENGE Anikó, POGÁCSÁS Anett) http://ijoten.hu/szocikk/vedelmi-ido-a-szerzoi-jogban (2023)
4. Sápi Edit: A European Panorama on the Copyright Status of Stage Directors, Santander Art and Culture Law Review 2/2023 (9): 243-262
5. Tomasovszky Edit: „Személyhez fűződő jogok a szerzői jogban" in Jakab András – Könczöl Miklós – Menyhárd Attila – Sulyok Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Szerzői jog és iparjogvédelem rovat, rovatszerkesztő: Grad-Gyenge Anikó, Pogácsás Anett) http://ijoten.hu/szocikk/szemelyhez-fuzodo-jogok-a-szerzoi-jogban (2023).
6. Grad-Gyenge Anikó: „Szerzői jogi kivételek és korlátozások" in Jakab András – Könczöl Miklós – Menyhárd Attila – Sulyok Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Szerzői jog és iparjogvédelem rovat, rovatszerkesztő: Grad-Gyenge Anikó, Pogácsás Anett) http://ijoten.hu/szocikk/szerzoi-jogi-kivetelek-es-korlatozasok (2023)
7. Sápi Edit: „Szerzői vagyoni jogok (felhasználás, felhasználási módok)" in Jakab András – Könczöl Miklós – Menyhárd Attila – Sulyok Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Szerzői jog és iparjogvédelem rovat, rovatszerkesztő: Grad-Gyenge Anikó, Pogácsás Anett) http://ijoten.hu/szocikk/szerzoi-vagyoni-jogok-felhasznalas-felhasznalasi-modok (2023)
8. Mezei Péter: „Jogkimerülés a szerzői jogban és az iparjogvédelemben" in Jakab András – Könczöl Miklós – Menyhárd Attila – Sulyok Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Szerzői jog és iparjogvédelem rovat, rovatszerkesztő: Grad-Gyenge Anikó, Pogácsás Anett) http://ijoten.hu/szocikk/jogkimerules-a-szerzoi-jogban-es-az-iparjogvedelemben (2023).
9. Osman Péter: Az iparjogvédelem gazdasági szerepéről és rendeltetéséről – I. rész. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle,* 113. (2008)
10. Tóth András (szerk.): Technológia jog – Új globális technológiák jogi kihívásai, Patrocinium Kiadó
11. Harkai István: Az internet hatása a többszörözési és a nyilvánossághoz közvetítési jogra, Szeged, 2021, Iurisperitus Kiadó, https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/21350/ in: Koltay András – Szikora Tamás – Lapsánszky András (szerk.): A vadnyugat vége?: Tanulmányos az Európai Unió platform-szabályozásáról, Budapest, 2024, Orac Kiadó Kft., 88-106.o.
12. Grad-Gyenge Anikó – Tomasovszky Edit: Az AI és a szerzői jogi kihívás https://real.mtak.hu/210037/1/AzAI%20%C3%A9s%20a%20szerz%C5%91i%20jogi%20kih%C3%ADv%C3%A1s%20%20.pdf

Egyéb tudnivalók:

A tantárgy a jogi terminológiát és a jogtudomány, joggyakorlat fogalomkészletét használja. Ezen fogalmak igény esetén röviden ismertetésre kerülnek, ha a tantárgyat nem jogász hallgatók is felveszik. A tantárgyat ugyanakkor elsődlegesen a jogi kar hallgatóinak ajánljuk azzal, hogy természetesen más kar hallgatóit is szívesen látjuk a kurzuson, amennyiben a téma iránt komolyan érdeklődik.